

LĒMUMS
PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 5. oktobrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 171/2026) un tā papildinājumus (reģ. Nr. K-838-2026, Nr. K-843-2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Krimināllikuma 40. panta ceturto daļu, Latvijas Sodū izpildes kodeksa 134. panta trešo daļu un Kriminālprocesa likuma 650. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. izskatīt lietu steidzamības kārtībā.

2. Krimināllikuma 40. panta ceturto daļu nosaka: “Pēc soda izpildes iestādes priekšlikuma tiesa personu, kura notiesāta ar sabiedrisko darbu vai kurai sabiedriskais darbs noteikts ar prokurora priekšrakstu par sodu, var atbrīvot no soda izciešanas, ja sabiedriskais darbs ir noteikts uz laiku, kas nav mazāks par astoņdesmit stundām, ja faktiski izciesta ne mazāk kā puse no noteiktā soda un persona pildījusi kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos pienākumus, ievērojusi sabiedriskā darba izpildes nosacījumus un kārtību, kā arī priekšzīmīgi pildījusi sabiedrisko darbu.”

Latvijas Sodū izpildes kodeksa 134. panta trešā daļa noteic, ja notiesātajam sabiedriskais darbs ir noteikts astoņdesmit un vairāk stundas un notiesātais faktiski ir izcietis ne mazāk kā pusi no noteiktā soda, ir pildījis šajā kodeksā paredzētos pienākumus, ievērojis sabiedriskā darba izpildes nosacījumus un kārtību un priekšzīmīgi pildījis sabiedrisko darbu, Valsts probācijas dienesta amatpersona var

iesniegt tiesai iesniegumu par notiesātā atbrīvošanu no turpmākas soda izciešanas. Sabiedriskā darba izpilde līdz lietas izskatīšanai tiesā tiek apturēta.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 650. panta pirmā daļa noteic, ka jautājumus, kuri saistīti ar spriedumā noteiktā soda izpildi, kā arī neskaidrības, kas rodas, izpildot tiesas nolēmumu, pēc nolēmuma izpildes iestādes vai prokurora iesnieguma izlemj tās pirmās instances tiesas tiesnesis, kura pieņēmusi nolēmumu, izņemot šā likuma 638., 642. un 647. pantā minētos gadījumus.

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgiem pieteikumiem, lūdzot vērtēt apstrīdēto normu atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

Izskatot pieteikumu Nr.141/2026, Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2026. gada 19.augusta lēmumu atteicās ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, jo tas neatbilda Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām. Proti, pieteikuma iesniedzējs nebija sniedzis pamatojumu tam, ka no Latvijas Republikas Satversmes 92. panta izriet likumdevēja pienākums paredzēt kārtību, kādā notiesātais var vērsties tiesā gadījumā, ja soda izpildes iestāde atsaka vērsties tiesā ar iesniegumu par viņa atbrīvošanu no turpmākas sabiedriskā darba izciešanas. Tāpat pieteikumā nebija pamatots, kādēļ likumdevējs būtu pārkāpis savu rīcības brīvību, nosakot, ka tiesa jautājumu par notiesātā atbrīvošanu no turpmākas sabiedriskā darba izciešanas var izlemt tikai pēc soda izpildes iestādes priekšlikuma.

Izskatot pieteikumu Nr. 155/2026, Satversmes tiesas 3. kolēģija ar 2026. gada 7. septembra lēmumu atteicās ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, jo tas neatbilda Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktam. Proti, pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nebija mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā pieteikuma iesniedzējs norāda, ka ir mainījušies faktiskie apstākļi, jo Valsts probācijas dienests atkārtoti viņu informējis par atteikumu iesniegt iesniegumu tiesā par notiesātā atbrīvošanu no turpmākas soda izciešanas, kā arī viņš ir saņēmis Tieslietu ministrijas atbildes vēstuli uz viņa iesniegumu. Tāpat faktiskie apstākļi ir mainījušies, jo izskatāmā pieteikuma iesniegšanas brīdī viņš ir izcietis aptuveni astoņdesmit procentus no piespriestā soda. Tomēr kolēģija secina, ka minētie apsvērumi nemaina iepriekš norādītos faktiskos apstākļus pēc būtības, jo Satversmes tiesas 1. kolēģija jau iepriekš

secināja, ka iestāde ir atteikusies vērsties tiesā par notiesātā atbrīvošanu no turpmākas soda izciešanas un pieteikuma iesniedzējam nepastāv iespēja aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību līdzekļiem. Šie apstākļi nav mainījušies.

Tāpat izskatāmajā pieteikumā pieteikuma iesniedzējs izvērsis iepriekš iesniegtajā pieteikumā ietvertu juridisko pamatojumu. Proti, pieteikumā citēta Satversmes tiesas judikatūra un pausts pieteikuma iesniedzēja viedoklis, kāpēc iespēja lūgt atbrīvošanu no turpmākas soda izciešanas ir uzskatāma par tādu tiesību vai likumisko interesi, kuras aizsardzībai Latvijas Republikas Satversmes 92. pants prasa nodrošināt pieeju tiesai. Tāpat pieteikuma iesniedzējs ir norādījis to, kuri, viņaprāt, Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikuma CM/Rec(2010)1 “Par Eiropas Padomes Probācijas noteikumiem” punkti un kādā veidā attiecināmi uz pieteikuma iesniedzēja situāciju, kā arī izvērsis argumentāciju attiecībā uz likumdevēja rīcības brīvības pārkāpumu, nosakot, ka tiesa jautājumu par atbrīvošanu no turpmākas sabiedriskā darba izciešanas ver lemt tikai pēc soda izpildes iestādes priekšlikuma. Tomēr kolēģija secina, ka izskatāmajā pieteikumā pēc būtības nav norādīti tādi juridiskie argumenti, kas nebūtu bijuši norādīti jau pieteikumā Nr. 155/2026, un kas Satversmes tiesas kolēģijai būtu jāvērtē no jauna. Savukārt iepriekš iesniegtajā pieteikumā norādīto argumentu izvēršana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš iepriekš kolēģijas lēmumā konstatētos trūkumus.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [.] pieteikuma (ieteikums Nr. 171/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis